

دانشگاه کاشان

۵۶۱

فنی عربی

گزیده‌هایی از

فہج البلاغہ، مقامات حریری و مقدمہ الکامل فی التاریخ
با شرح لغوی، دستوری و بیانی

تألیف:

دکتر عباس اقبالی

عضو هیئت علمی دانشگاه کاشان

۱۳۹۲

شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۸۹۸-۱۳-۱ :
شماره کتابشناسی ملی	۳۲۵۳۲۲۵ :
عنوان و نام پدیدآور	نثر فنی عربی: گزیده‌هایی از نهج البلاغه، مقامات حریری و مقدمه الکامل فی التاریخ با شرح لغوی، دستوری و بیانی / تألیف عباس اقبالی.
مشخصات نشر	کاشان: دانشگاه کاشان، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۱۶۴ ص.
فروست	دانشگاه کاشان؛ ۵۶۱.
یادداشت	واژه‌نامه.
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۶۳-۱۶۴.
موضوع	نثر عربی -- تاریخ و نقد
موضوع	نثر عربی -- مجموعه‌ها
رده‌بندی دیویی	۸۹۲/۷۸۰۸ :
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۲ ن ۲ الف / PJA۲۳۴۰ :
سرشناسه:	اقبالی، عباس، ۱۳۳۲ -
شناسه افزوده	دانشگاه کاشان
وضعیت فهرست‌نویسی	فهرست شده

کاشان، بلوار قطب راوندی، دانشگاه کاشان

publication@kashanu. ac. ir

نثر فنی عربی	دکتر عباس اقبالی
ویراستار:	اقدس عدالت‌پور
• چاپ اول ۱۳۹۲ کاشان	• شمارگان: ۱۰۰۰
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۹۸-۱۳-۱	ISBN: 978-600-6898-13-1

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	پیش گفتار
۹	مقدمه
۲۰	درس اول: نامه امیر مؤمنان امام علی (ع) به مالک اشتر (۱) / استعاره
۲۷	درس دوم: ادامه نامه امیر مؤمنان امام علی (ع) به مالک اشتر (۲)
۳۳	درس سوم: ادامه نامه امیر مؤمنان امام علی (ع) به مالک اشتر (۳) / تشخیص ..
۴۰	درس چهارم: ادامه نامه امیر مؤمنان امام علی (ع) به مالک اشتر (۴)
۴۶	درس پنجم: ادامه نامه امیر مؤمنان امام علی (ع) به مالک اشتر (۵) / تجسیم ...
۵۳	درس ششم: سفارش امیر مؤمنان علی (ع) به فرزندش امام حسن (ع) (۱) / کنایه
۶۱	درس هفتم: ادامه سفارش امیر مؤمنان علی (ع) به فرزندش امام حسن (ع) (۲) / بینامتنی.
۶۹	درس هشتم: ادامه سفارش امیر مؤمنان علی (ع) به فرزندش امام حسن (ع) (۳) / طباق ..
۷۶	درس نهم: ادامه سفارش امیر مؤمنان علی (ع) به فرزندش امام حسن (ع) (۴) ..
۸۰	درس دهم: مقدمه مقامات حریری / مقامه
۸۶	درس یازدهم: ادامه مقامات حریری / سجع
۹۳	درس دوازدهم: مقامه صنعانیة (۱) / وجوه بیانی
۱۰۱	درس سیزدهم: ادامه مقامه صنعانیة (۲)
۱۰۵	درس شانزدهم: مقدمه الکامل فی التاریخ (۱)

۱۱۲	درس هفدهم: ادامه مقدمه الكامل في التاريخ (۲)
۱۱۷	نمونه‌هایی از تعبيرات کنایی
۱۲۴	لغات متن کتاب
۱۶۳	منابع

پیش گفتار

«نثر فنی»، تبلور زیبایی آفرینی ادیبان و از نمونه آثاری است که صاحب آن با بهره‌گیری از آرایه‌های ادبی، به خلق اثری هنری همت گمارده و در بستر آن مقاصد کلامی خود را به مخاطب منتقل می‌کند. فرایند «نثر» را «تصنّع» نثری آفریده که آن را «نثر فنی» و یا «نثر مصنوع» بنامند.

هرچند در آثار ادب عربی، برای نمونه‌های نثر فنی، متن‌های بی‌شماری از دوره جاهلی، صدر اسلام و دوره‌های بعد از آن به جا مانده است، ولی در این کتاب، بر اساس سرفصل مصوّب درس «عربی ۳» کارشناسی ارشد زبان و ادب فارسی، افزوده‌هایی از نهج البلاغه، مقدمه کتاب مقامات حریری و مقامه اول و دوم و مقدمه الکامل فی التاریخ ابن اثیر بسنده شده است.

ویژگی‌های این تألیف

۱. متن‌ها بر اساس بازه زمانی یک نیم‌سال تحصیلی، در ۱۷ درس تنظیم شده است.
۲. برای ایجاد زمینه شناخت بیشتر نثر فنی و تسهیل فراگیری ترجمه متون برگزیده، پیش از آنکه نمونه‌هایی از «نثر فنی» یا «نثر مصنوع» آورده شود، در مقدمه، نخست به تعریف نثر و تبیین نثر فنی یا مصنوع پرداخته شده و گزارشی کوتاه از پیشینه این نوع از اثر ادبی در ادب عربی بیان شده است، سپس با سخنی کوتاه درباره ترجمه متون ادبی و مصنوع و شیوه ترجمه این نوع از متون، برخی از اصول ترجمه از عربی به فارسی تشریح گشته است.

۳. در آغاز برخی از دروس، پاره‌ای از آرایه‌های لفظی یا معنوی از قبیل «جناس»، «تطابق»، «سجع»، «تشخیص» و «روابط بینامتنی» تبیین شده است.
۴. متن‌های منتخب، به فرازهای کوتاه تقسیم و شماره‌گذاری شده است و در پایان متن هر درس، بر اساس شماره فرازاها، نخست به شرح لغوی واژه‌های مهم پرداخته شده است.
۵. در متن‌ها، برخی از واژگان که دشوار می‌نمود، برجسته گشته و در بخش توضیحات، معنای متداول بیشتر واژگان و ساختار صرفی آن‌ها تشریح شده است. در تشریح ساختار صرفی ریشه صرفی کلمه‌ها (ماضی مضارع و مصدر) یا باب مزیدیه آن کلمه آورده شده و شکل کلمه‌ها هم مشخص گردیده است و در مواردی که عین الفعل مضارع دارای دو حرکت مجاز می‌باشد، در دومی آن‌ها قید شده است.
۶. برخی از عبارات دلیلی، پاره‌ای از آرایه‌های به کار رفته در متن‌ها تبیین گشته‌اند.
۷. با توجه به اهمیت نقش نحوی کلمات در ترجمه یک متن، در ممارست این مهم، در هر درس تحت عنوان «نمونه‌های از نقش نحوی» گزیده‌هایی از متن هر درس برگزیده و نقش نحوی برخی از کلمات بیان شده است.
۸. هر درس به تعدادی پرسش و بیشتر از متن‌های درس پایان یافته است.
۹. در بخش فهرست لغات، همه لغت‌های متن‌ها و توضیحات مربوط بدان‌ها بر اساس حروف الفبا و زیر عنوان «لغت‌نامه کتاب» ردیف شده است.

من الله التوفيق

عباس اقبالی

دانشیار گروه عربی دانشگاه کاشان

۱۳۹۲